

MĚSÍČNÍK EU AKTUALIT

Září 2024 | 251

Draghi: Co je zapotřebí udělat pro zvýšení konkurenceschopnosti EU?

České stavebnictví: Čekání na impuls

Výroba elektřiny v ČR v detailu: Co nás čeká?

Obsah

Události v EU:	Draghi: Co je zapotřebí udělat pro zvýšení konkurenceschopnosti EU?	strana 2
Index prosperity Česka:	Kvalita českého vzdělávání a výzkumu je 14. nejvyšší v EU	strana 5
Drobnohled:	České stavebnictví: Čekání na impuls	strana 6
Téma:	Výroba elektřiny v ČR v detailu: Co nás čeká?	strana 7
EU dotace a financování:	Příležitost pro posun v digitalizaci vaší společnosti	strana 10

Září 2024

Z aktuálního vydání Měsíčníku EU aktualit vybíráme:

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil
hlavní ekonom České spořitelny
+420 956 765 439, dnavratil@csas.cz

EU a sektorové analýzy:

Tomáš Kozelský
+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtúsová
+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák
+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Poradenství a strukturální analýzy:

Petr Zahradník
+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.
Budějovická 1518/13b
140 00 Praha 4
<http://www.csas.cz/research>

Sledujte nás na Twitteru:

@Research_sporka

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou
Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

EURACTIV.cz

Události v EU:

- **Nová Evropská komise bude představena v úterý 17. září v 9.00.** Informaci potvrdila na sociální síti X Delphine Colard, mluvčí Evropského parlamentu s tím, že šéfka Komise Ursula von der Leyen představí složení svého nového týmu na plenárním zasedání Evropského parlamentu ve Štrasburku. Česko již dříve rozhodlo, že kandidátem na příštího českého eurokomisaře bude ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela.
- **Zpráva o konkurenceschopnosti EU:** Evropská unie podle Draghiho potřebuje mnohem koordinovanější průmyslovou politiku, rychlejší rozhodování a masivní investice, pokud chce ekonomicky držet krok s rivaly, kterými jsou Spojené státy a Čína. EU dle Draghiho potřebuje dodatečné investice za 750 až 800 miliard eur ročně, až 5 % HDP.
- **Podíl Ruska na celkovém dovozu plynu do Evropské unie činil v červnu 2024 pouhých 18 procent, ještě v roce 2021 to bylo 45 procent.** Vyplyvá to ze Zprávy o stavu energetické unie 2024.

Index prosperity Česka:

Kvalita vzdělávání a výzkumu v Česku v eurounijním srovnání meziročně mírně stoupla. Napříč evropskou sedmadvacítkou jsme si letos polepšili o jednu příčku a umístili se tak na 14. pozici. Za zlepšení Česko vděčí především výraznému posunu dovedností žáků či vynakládání vyššího podílu HDP na vzdělávání i výzkum.

Drobnohled:

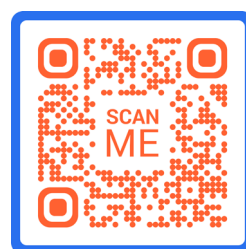
Stavební produkce v ČR prochází v současnosti útlumem, který táhne primárně slabý vývoj české ekonomiky. V současné době sice česká ekonomika již roste, ale vzhledem ke slabému vývoji v Německu zatím relativně pomalu. Navíc rizika směrem k možnému opětovnému zhoršení makro vývoje zůstávají zvýšená. **Investoři, stavební firmy či někteří developři tak stále s řadou nových projektů vyčkávají.**

Téma:

V posledních dvaceti letech došlo v sektoru výroby elektřiny v EU k zásadní proměně, kdy podíl obnovitelných zdrojů vzrostl z 15 % na téměř 45 %. Hlavními cíli evropských a českých energetických strategií jsou posílení podílu OZE a postupný přechod od uhlí, s investicemi do obnovitelných zdrojů a modernizace energetických sítí. V rámci těchto plánů se očekává investice až 700 miliard Kč v ČR, přičemž klíčovým dotačním nástrojem je Modernizační fond.

Vážení čtenáři, v časech, kdy se Česko potýká s ničivými povodněmi, vám přeji především hodně sil, odvahy a brzký návrat k normálnímu životu.

Tereza Hrtúsová

@Research_sporka

Události v EU

Von der Leyen představí novou Evropskou komisi v úterý 17. září. - Draghi: Co je zapotřebí udělat pro zvýšení konkurenceschopnosti EU? - Evropská komise zmírnila cla na dovoz elektromobilů z Číny. - Česko má v rámci EU nejvyšší počet firem s ruským vlastnictvím. - Evropská komise: Podíl Ruska na dovozu plynu do EU klesl na 18 %.

POLITIKA

Von der Leyen představí novou Evropskou komisi v úterý 17. září

Nová Evropská komise bude představena v úterý 17. září v 9.00. Informaci potvrdila na sociální síti X Delphine Colard, mluvčí Evropského parlamentu s tím, že šéfka Komise Ursula von der Leyen představí složení svého nového týmu na plenárním zasedání Evropského parlamentu ve Štrasburku.

Původně se spekulovalo, že nová unijní exekutiva bude oznámena na jednání Konference předsedů v EP. Právě tam měla vedení europarlamentu představit navrhované složení nového sboru komisařů. Konference předsedů se skládá ze šéfky Evropského parlamentu a šéfů jednotlivých parlamentních frakcí.

Podle informací ČTK se proces zpozdil kvůli výměně slovinského nominanta do nové Evropské komise. Ještě do nedávna byl kandidátem Slovinska na eurokomisaře Tomaž Vesel, který devět let vedl slovinský Účetní dvůr a byl také předsedou nezávislé auditní komise Mezinárodní fotbalové federace. Vesel ale kandidaturu stáhl, podle serveru Politico kvůli tomu, že se von der Leyen snaží prosadit, aby v nové unijní exekutivě zasedlo více žen. Následně byla oznámena nominace bývalé slovinské velvyslankyně v Německu a později ve Švýcarsku Marty Kos, celý proces se tím ale pozdržel.

Česko již dříve rozhodlo, že kandidátem na příštího českého eurokomisaře bude ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela. V dosluhující Evropské komisi ČR zastupuje Věra Jourová.

<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/von-der-leyen-zrejmeho-odlozi-predstaveni-nove-komise-na-pristi-tyden/>

<https://x.com/DelphineColard/status/1833441989607506018>

EKONOMIKA

Draghi: Co je zapotřebí udělat pro zvýšení konkurenceschopnosti EU?

Pro větší konkurenceschopnost Evropské unie je nutné podpořit dekarbonizaci průmyslu, inovace, dovednosti pracovních sil a rovněž je potřeba větší odolnost. Na společné tiskové konferenci s bývalým italským premiérem a bývalým prezidentem Evropské centrální banky (ECB) Mariem Draghim to řekla předsedkyně Evropské komise (EK) Ursula von der Leyen. Draghi zároveň představil dlouho očekávanou zprávu o konkurenceschopnosti Evropské unie.

Draghi zmínil ještě další důležité oblasti – digitalizaci a větší koordinaci v obranném průmyslu. V souvislosti s financováním hovořil o potřebě investic, například do obranného průmyslu, ale také o společném zadlužení, které

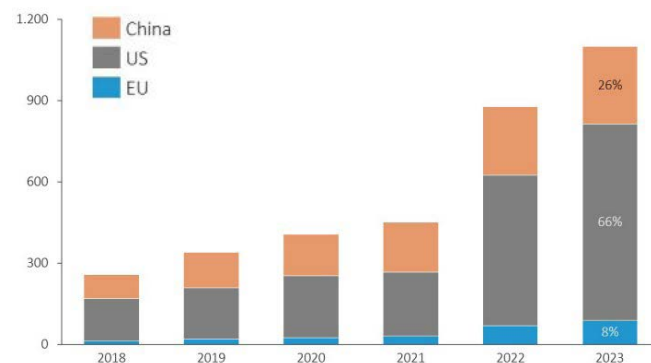
bylo v minulosti v některých státech EU velmi kritizovaným tématem.

Evropská unie „by měla pokračovat ve vydávání společných dluhových nástrojů určených pro financování společných investičních projektů zaměřených na zvýšení konkurenceschopnosti a bezpečnosti EU,“ řekl Draghi.

Bývalý italský premiér také uvedl, že je v jeho zprávě asi 170 různých návrhů, jak učinit Evropskou unii konkurenceschopnější zejména vůči Spojeným státům a Číně. „Jediný způsob, jak zajistit dlouhodobou konkurenceschopnost Evropské unie, je odklonit se od fosilních paliv,“ dodala von der Leyen.

Evropská unie podle Draghiho potřebuje mnohem koordinovanější průmyslovou politiku, rychlejší rozhodování a masivní investice, pokud chce ekonomicky držet krok s rivaly, kterými jsou Spojené státy a Čína. „Evropa je nejotevřenější ekonomikou světa, takže když naši partneři nehrají podle pravidel, jsme zranitelnější než ostatní,“ řekl na tiskové konferenci Draghi.

Počet aktivních jednorozčců (start-upy s valuací přes 1 mld. USD)

Zdroj: The future of European competitiveness; Pitchbook. Accessed 2024

V úvodní části zprávy, která má celkem asi 400 stran, někdejší prezident ECB uvádí, že **nynější sedmadvacítka zemí EU potřebuje dodatečné investice za 750 až 800 miliard eur ročně, až pět procent hrubého domácího produktu (HDP), což je mnohem více než jedno až dvě procenta v Marshallově plánu na obnovu Evropy po druhé světové válce.**

„Růst v Evropě zpomaloval delší dobu, my jsme tomu ale nevěnovali tolik pozornosti. Teď už to ale ignorovat nemůžeme,“ dodal Draghi.

Šéfka Evropské komise Draghiho požádala o sepsání zprávy před rokem. Hotová měla být už v červnu, ale její vyhotovení se pozdrželo. Někteří odborníci se tak pozastavují nad načasováním zveřejnění zprávy.

Poznamenávají, že kdyby byla vydána už dříve, mohla rozproudřit debatu před volbami do Evropského parlamentu

Události v EU

Von der Leyen nicméně uvedla, že byla s Draghim v kontaktu a že některá jeho doporučení se promítla do návrhu programu Komise a budou vidět i v doporučeních pro jednotlivá portfolia komisařů.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/jak-zvysit-konkurenceschopnost-eu-draghi-navrhuje-i-dalsi-spolecne-pujcky/>

https://commission.europa.eu/document/download/ec1409c1-d4b4-4882-8bdd-3519f86bbb92_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness_%20In-depth%20analysis%20and%20recommendations_0.pdf

DOPRAVA

Evropská komise zmírnila cla na dovoz elektromobilů z Číny

Evropská komise 20. srpna snížila navrhovaná cla na elektrická auta vyráběná v Číně a dala tak jasný signál, že je otevřená tomu řešit dlouhotrvající obchodní spor u jednacího stolu. Tento krok by mohl zmírnit napětí mezi Bruslem a Pekingem.

Komise rozhodla, že předběžná cla všech tří vyšetřovaných čínských výrobců automobilů se sníží, a to u společnosti BYD ze 17,4 na 17 procent, u společnosti Geely z 19,9 na 19,3 procenta a u společnosti SAIC z 37,6 na 36,3 procenta.

Cla uložená „nezařazeným“ společnostem, které nespolupracovaly při šetření Komise, se také sníží, a to z 37,6 na 36,3 procenta.

Komise tento krok odůvodnila tím, že cla snížila na základě „opodstatněných“ připomínek ze strany relevantních aktérů.

Unijní exekutiva také oznámila, že cla uvalená na amerického výrobce automobilů Tesla, který požadoval individuální celní sazbu, se výrazně sníží z původní úrovně 21 procent na 9 procent. Komise to odůvodnila tím, že Tesla, která vyrábí i v Číně, tam od státu dostává méně dotací než domácí čínské firmy, což by se pak mělo odrazit i v unijních clech.

Oznámení je od června, kdy byla prozatímní cla představena, zatím nejjasnější signál, že Komise je ochotná se s čínskou protistranou „usmířit“. „Určitě lze najít řešení, ale musí být založeno na datech,“ řekl k tomu mluvčí EK Olof Gill.

„Dovolte mi, abych jasně řekl, že nebylo přijato žádné konečné politické rozhodnutí,“ dodal.

„EU je i nadále otevřená tomu, aby společně s čínskou vládou dosáhla účinného a s WTO slučitelného řešení, které by řešilo problémy se subvencováním, které odhalilo šetření (Komise),“ prohlásil Gill.

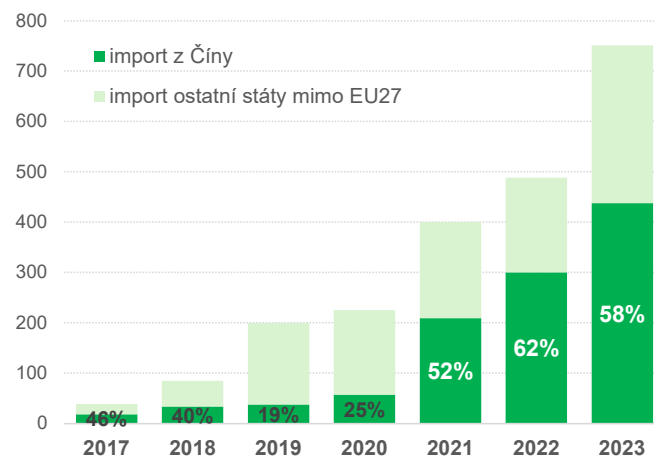
Pokud jde o dosavadní dopady, podle společnosti Dataforce bylo v červenci v 16 zemích Evropské unie zaregistrováno téměř o polovinu (45 procent) méně elektromobilů vyrobených v Číně než v červnu. Odborníci to připisují právě zvýšeným clům, která začala platit 5. července.

Trvalá cla začnou pravděpodobně platit až 30. října, a to poté, co o nich budou hlasovat členské státy EU. K zablokování cel jsou zapotřebí hlasy 15 zemí, které představují nejméně 65 procent obyvatel bloku. Podle dostupných informací hlasovaly v červencovém „konzultačním“ hlasování proti clům pouze čtyři členské státy.

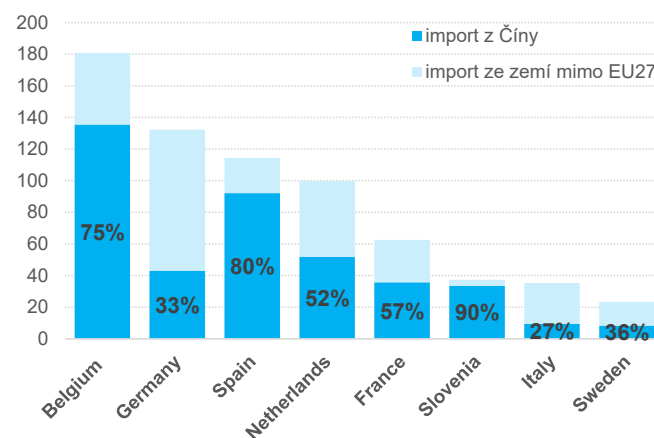
Komise ale upozornila na to, že existuje „riziko“, že začátek platnosti cel až na konci října povede k tomu, že do Evropy do té doby dorazí velká vlna čínských vozidel.

Oznámení Evropské komise přichází poté, co Čína podala oficiální stížnost u Světové obchodní organizace a stěžovala si, že opatření EU „výrazně porušují pravidla WTO“. Komise opakovaně ujistila, že její šetření je v souladu s pravidly této globální organizace.

Import elektromobilů do EU27 (tis. kusů, extra EU)

Import elektromobilů do vybraných zemí EU (tis. kusů, extra EU)

Zdroj: Eurostat; % podíl označuje podíl Číny na dovozu do EU27 v roce 2023, import z ostatních zemí označuje dovoz ze zemí mimo státy EU27

<https://euractiv.cz/section/doprava/news/evropska-komise-zmirnila-cla-na-dovoz-elektromobilu-z-ciny/>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_4301

Události v EU

PODNIKÁNÍ

Česko má v rámci EU nejvyšší počet firem s ruským vlastnictvím

V červenci působilo v zemích Evropské unie zhruba 45 000 firem, ve kterých měli více než 40procentní podíl přímo či nepřímo ruské společnosti nebo lidé s dvojím občanstvím. Z toho 12 400 jich bylo zaregistrováno v České republice, což je nejvíce ze všech zemí sedmadvacítky. Následuje Bulharsko s 9 500, Německo s 4 200, Lotyšsko s 3 300 a Itálie s 2 500 takovými podniky. Údaje publikovala ratingová agentura Moody's.

Moody's upozorňuje, že banky a finanční instituce v těchto zemích musejí věnovat zvláštní pozornost transakcím, které tyto firmy provádějí, a hlásit je příslušným orgánům. Podle rozhodnutí Evropské komise (EK) musejí úvěrové a finanční instituce v EU od letošního července splňovat nové požadavky na hlášení finančních transakcí ruských občanů.

Opatření je součástí dvanáctého balíčku sankcí EU vůči Rusku. Cílem je lépe posuzovat možné porušování sankcí a zmapovat zdroje příjmů Ruska. Členské státy EU mají za úkol nahlášené informace vyhodnocovat a zjišťovat případné porušování nebo obcházení sankcí.

Například banky mají povinnost úřadům nahlašovat všechny převody z unie do třetích zemí, pokud přesáhnou 100 000 eur (2,5 milionu Kč) a provádějí je společnosti, v nichž ruské právnické a fyzické osoby drží více než 40 procent kapitálu. Jde o všechny typy převodů prováděných příslušnými společnostmi s ruským vlastníkem, které opouštějí jurisdikci EU, respektive členských států. Opatření se týká všech typů transakcí bez ohledu na měnu.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/cesko-ma-v-ramci-eu-nejvyssi-pocet-firem-s-ruskym-vlastnictvim/>

<https://www.moody's.com/web/en/us/kyc/resources/insights/eu-reporting-requirements-for-outgoing-russian-owned-transactions-moodys-identifies-key-entities-and-countries.html>

ENERGETIKA

Evropská komise: Podíl Ruska na dovozu plynu do EU klesl na 18 %

Podíl Ruska na celkovém dovozu plynu do Evropské unie činil v červnu 2024 pouhých 18 procent, ještě v roce 2021 to bylo 45 procent, oznámila to eurokomisařka pro energetiku Kadri Simson. Ze Zprávy o stavu energetické unie, kterou zveřejnila, rovněž vyplývá, že Evropa dosáhla za posledních pět let obrovského pokroku v energetické transformaci.

Podle Simson ale bude muset být Evropská unie v příštích pěti letech ještě ambicióznější. „Ceny energií jsou stále vysoké a mají dopad na naše občany i na mezinárodní

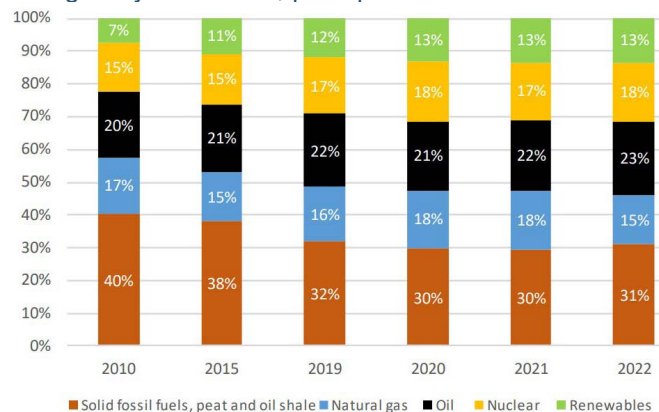
konkurenceschopnost Evropy,“ uvedla. Jestliže chce Evropská unie i nadále snižovat závislost na ruském plynu, musí mít podle Simson zajištěné dostatečné množství dodávek od členských států.

Eurokomisařka rovněž ocenila, že se Evropanům od srpna 2022 do května 2024 podařilo o 18 procent snížit spotřebu plynu. Ušetřilo se tak asi 138 miliard metrů krychlových plynu.

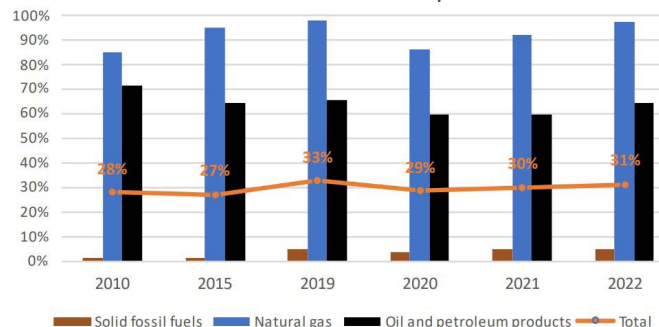
Zpráva hodnotí významný pokrok, kterého bylo dosaženo v oblasti využívání energie z obnovitelných zdrojů. Větrná energie již předčila plyn a stala se druhým největším zdroje elektřiny v Evropské unii po jaderné energii. „V první polovině roku 2024 se v EU z obnovitelných zdrojů vyrobilo 50 procent elektřiny,“ píše se v dokumentu.

Zpráva o stavu energetické unie obsahuje i podrobné kapitoly věnované jednotlivým členským zemím. V případě České republiky je v kapitole nazvané Klíčové energetické údaje zmíněno, že „fosilní paliva tvoří více než dvě třetiny (68,6 procenta) energetického mixu v Česku (oproti 69 procentům na úrovni EU), podíl jádra je 17,9 procenta a obnovitelných zdrojů 13,5 procenta“.

Energetický mix Česka, podíl paliv

Závislost Česka na dovozu fosilních paliv

Zdroj: Eurostat; State of the Energy Union 2024: Czechia

<https://euractiv.cz/section/energetika/news/evropska-komise-podil-ruska-na-dovozu-plynu-do-eu-klesl-na-18-procent-klesla-i-spotreba/>

https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/energy-union/ninth-report-state-energy-union_en?prefLang=cs

Kvalita vzdělávání a výzkumu v Česku v eurounijním srovnání meziročně mírně stoupla. Napříč evropskou sedmadvacítkou jsme si letos polepšili o jednu příčku a umístili se tak na 14. pozici. Za zlepšení Česko vděčí především výraznému posunu dovedností žáků či vynakládání vyššího podílu HDP na vzdělávání i výzkumu.

KVALITA ČESKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A VÝZKUMU JE 14. NEJVYŠŠÍ V EU

Úroveň kvality českého vzdělávání a výzkumu se meziročně zlepšila o jednu příčku, a to na 14. pozici v rámci evropské sedmadvacítky. Z dlouhodobého hlediska se nicméně drží na podobné úrovni. Nejlepšími výsledky se mohou pochlubit severské země. Naopak nižší kvalita vzdělávání a výzkumu trápí zejména východní a jižní Evropu, nejhorších hodnot dosahují Rumunsko, Bulharsko a Řecko.

Česko má 4. nejnižší podíl mladých lidí s vysokoškolským vzděláním v EU

Přes relativně častý mýtus, že máme vysoký podíl vysokoškoláků, ukazují data opak. Podíl mladých lidí (ve věku 25–34 let) s dokončeným vysokoškolským vzděláním dosahuje v EU průměrně 44,9 %. V Česku je to pouze 33,7 %, což nás řadí na 24. místo mezi státy EU.

„Potřebujeme zvýšit nejen kvalitu vysokých škol, ale také kvalitu a dostupnost vzdělávání na nižších stupních. V městech, která nevychází nejlépe v průzkumech kvality života, nedokončí častěji žáci ani základní školu. To je hrozný a neomluvitelný výsledek vzdělávacího systému. Navíc výsledky PISA testů ukazují, že jen zhruba polovina českých 15letých studentů má tzv. růstové myšlení. V Dánsku nebo Estonsku je to více než 75 %. Růstové myšlení je přitom spojené s vyšší sebedůvěrou, s vyššími cíli, ambicemi, a naopak s nižším strachem ze selhání. Neumíme motivovat studenty, neumíme je naučit pracovat s chybou, ale umíme je naučit vyjmenovat 10 láčkovců,“ říká hlavní ekonom České spořitelny David Navrátil.

Kromě vysokých škol Češi ani příliš nevyužívají dalšího možného vzdělávání včetně rekvalifikačních kurzů. Během posledních 4 měsíců (před sběrem dat) se takového kurzu zúčastnilo 8,3 % Čechů (ve věku 25–74 let), což je o zhruba třetinu nižší hodnota než unijní průměr (12,7 %). Vzdělaná společnost přitom tvoří jeden ze základních kamenů prosperující země. Vyšší vzdělání a specializace mimo jiné podporují odklon české ekonomiky od „montovny“ k „mozkovně“. A to za předpokladu kvalitního vzdělání a schopnosti udržet absolventy v ČR.

Současné je dobré sledovat vztah mezi vzděláním a strukturou ekonomiky, potažmo potřebami trhu práce, a novými trendy. *„Sice patříme mezi státy s nízkým podílem vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, na druhou stranu se ale nepotýkáme s vysokou mírou překvalifikovanosti absolventů ve věku 25–34 let. Na pozicích, které nevyžadují vysokoškolské vzdělání, jich pracuje jen 18 %,“* komentuje Tereza Hrtúsová, analytička České spořitelny, a dodává: *„Efektivitě vysokoškolského vzdělávání by pomohla větší dostupnost kratších studijních programů. ČR nicméně patří mezi státy, které tyto programy prakticky nenabízejí.“*

Na vzdělávání 4,9 % HDP, na výzkum 1,96 % HDP

Státy s vyšší kvalitou vzdělání a výzkumu mají často na tyto oblasti v přepočtu na HDP vyšší výdaje. Například výdaje Švédska na vzdělávání představují 6,3 % jeho HDP, což odpovídá nejvyšší hodnotě v EU (společně s Belgií). Česko pak do vzdělávání svých obyvatel investuje 4,9 % HDP, takřka eurounijní průměr (4,8 % HDP).

Jak se ale ukazuje na některých státech, čisté zvýšení rozpočtu nezvyšuje celkovou úroveň. *„Například Lotyšsko financuje vzdělávání a výzkum podobným podílem HDP jako Česko, celkově se ale umístilo až na 20. příčce. Naopak Německo v přepočtu na HDP podporuje tuto oblast menším podílem a kvalita tamějšího vzdělávání a výzkumu se pohybuje na lehce nadprůměrné úrovni,“* říká Milan Mařík z projektu Evropa v datech.

Čeští žáci překonávají většinu Evropy v čtenářských schopnostech

Česko si meziročně ve všech indikátorech, skrze které hodnotíme úroveň vzdělávání a výzkumu, buď mírně pohoršilo, anebo setrvalo na loňské pozici, a to s jednou výraznou pozitivní výjimkou – dovednostmi 15letých žáků. Podle Programu pro mezinárodní hodnocení studentů (PISA), který zastřešuje OECD, právě zde totiž došlo k výraznému posunu. Zatímco podle předchozích dat z roku 2018 dovednosti těchto žáků odpovídaly 11. nejvyšší úrovni v porovnání s ostatními členskými státy EU, podle letošní analýzy si čeští žáci polepšili na 5. příčku.

indexprosperity.cz

Stavební produkce v ČR prochází v současnosti útlumem, který táhne primárně slabý vývoj české ekonomiky. V současné době sice česká ekonomika již roste, ale vzhledem ke slabému vývoji v Německu zatím relativně pomalu. Navíc rizika směrem k možnému opětovnému zhoršení makro vývoje zůstávají zvýšená. Investoři, stavební firmy či někteří developeři tak stále s řadou nových projektů vyčkávají.

ČESKÉ STAVEBNICTVÍ: ČEKÁNÍ NA IMPULS

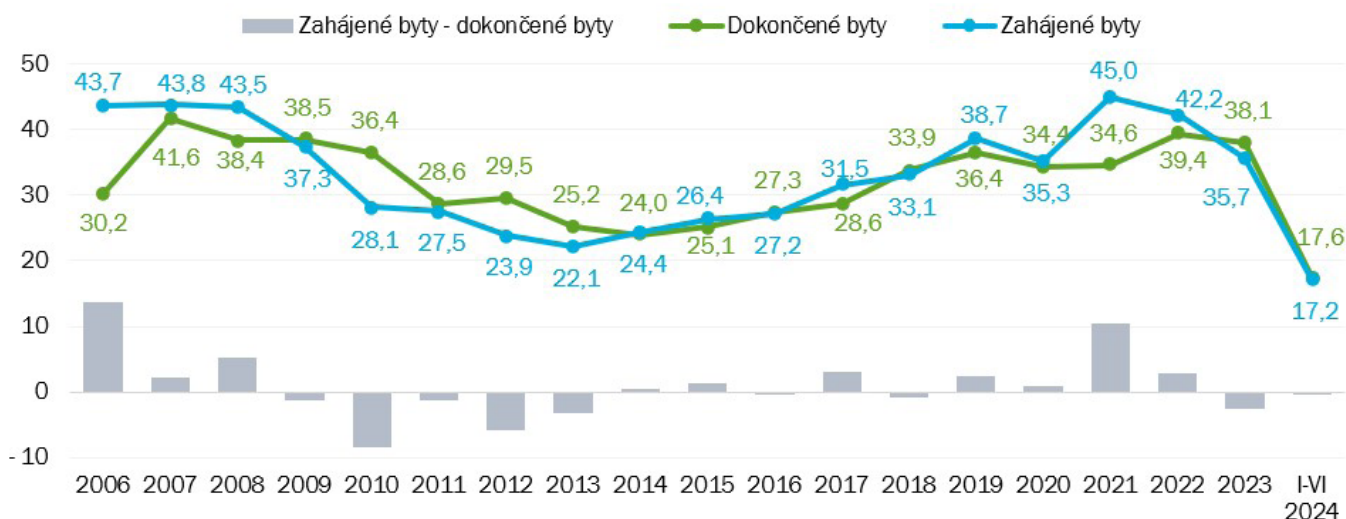
- Hodnota stavebních prací v Česku atakovala v roce 2023 hranici 700 mld. Kč, což byla nejvyšší hodnota v dosavadní historii ČR.
- V meziročním srovnání však v roce 2023 objem stavební produkce (ve stálých cenách) poklesl meziročně o 2,6 %. A útlum sektoru trvá i v prvním pololetí roku 2024, za které české stavebnictví snížilo svůj výkon o 4,6 %. Za tím stála zejména slabá kondice pozemního stavitelství. Aktuální propad sektoru indikuje i pokles počtu udělených stavebních povolení a zahájené výstavby bytů v 1. letošním pololetí. Důvodem je pomalý růst české ekonomiky a stále ještě vysoké úrokové sazby České národní banky.
- V příštím roce očekáváme, že by česká ekonomika mohla vykázat růst o 2,5-3,0 %, což by se na stavení produkci kladně projevilo. Stejným směrem by mělo působit další snižování úrokových sazeb ČNB. Stavební produkce v ČR by tak podle našeho výhledu měla za celý rok 2024 ještě vykázat pokles o 3,4 %. Ten by však už v příštím roce měl vystřídat růst o 1,3 % a v roce 2026 o 2,8 %.
- Ceny stavebních prací v Česku po téměř deseti letech stagnace začaly významněji stoupat od roku 2018. Důvodem byla rostoucí ekonomika a rovněž naplněné kapacity stavebních firem, nedostatek pracovníků, a tudíž i rostoucí mzdy. V roce 2022 se k tomu přidaly i dramaticky se zvyšující ceny stavebních materiálů a dalších nákladů (zejména

energií). V roce 2022 se tak podle dat ČSÚ ceny stavebních prací v ČR meziročně zvýšily o velmi výrazných 12,4 %. Silný růst o téměř 6 % pokračoval i v roce 2023. V loňském a průběhu letošního roku však už ceny stavebních materiálů v souhrnu stagnovaly a ceny stavebních prací za leden až červenec 2024 stouply meziročně o 1,9 %. Na předcovidovou úroveň se však ceny stavebních materiálů jako celku nevrátily.

- Ceny stavebních materiálů pocházejících ze surovin, které se obchodují na světových trzích, jako je ocel, plasty nebo dřevo, již klesly ze svých maxim z roku 2022. A nyní se obchodují za ceny obdobné nebo mírně vyšší, než tomu bylo před pandemií koronaviru. Pokud by se měl vývoj světové ekonomiky zhoršit, mohly by ceny těchto stavebních materiálů ještě dále klesat. Naopak v případě většího ekonomického oživení a růstu poptávky po stavebních materiálech porostou i jejich ceny.
- Ceny stavebních materiálů, jejichž výroba je energeticky náročná (jako jsou betonové nebo cementové výrobky, keramika, sklo, cihly), zůstávají s vyššími cenami energií (ve srovnání s obdobím před energetickou krizí) zvýšené. Jejich výraznější pokles by přišel až po déletrvajícím slabé poptávce.

Tereza Hrtúsová, Tomáš Kozelský, Radek Novák, Jiří Polanský
Ekonomické a strategické analýzy
Celý report je k dispozici [zde](#)

Vývoj počtu zahájených a dokončených bytů v Česku (v tisících)

Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování

Téma

V posledních dvaceti letech došlo v sektoru výroby elektřiny v EU k zásadní proměně, kdy podíl obnovitelných zdrojů vzrostl z 15 % na téměř 45 %. Hlavními cíli evropských a českých energetických strategií jsou posílení podílu OZE a postupný přechod od uhlí, s investicemi do obnovitelných zdrojů a modernizace energetických sítí. V rámci těchto plánů se očekává investice až 700 miliard Kč v ČR, přičemž klíčovým dotačním nástrojem je Modernizační fond.

VÝROBA ELEKTŘINY V ČR V DETAILU: CO NÁS ČEKÁ?

SHRNUTÍ

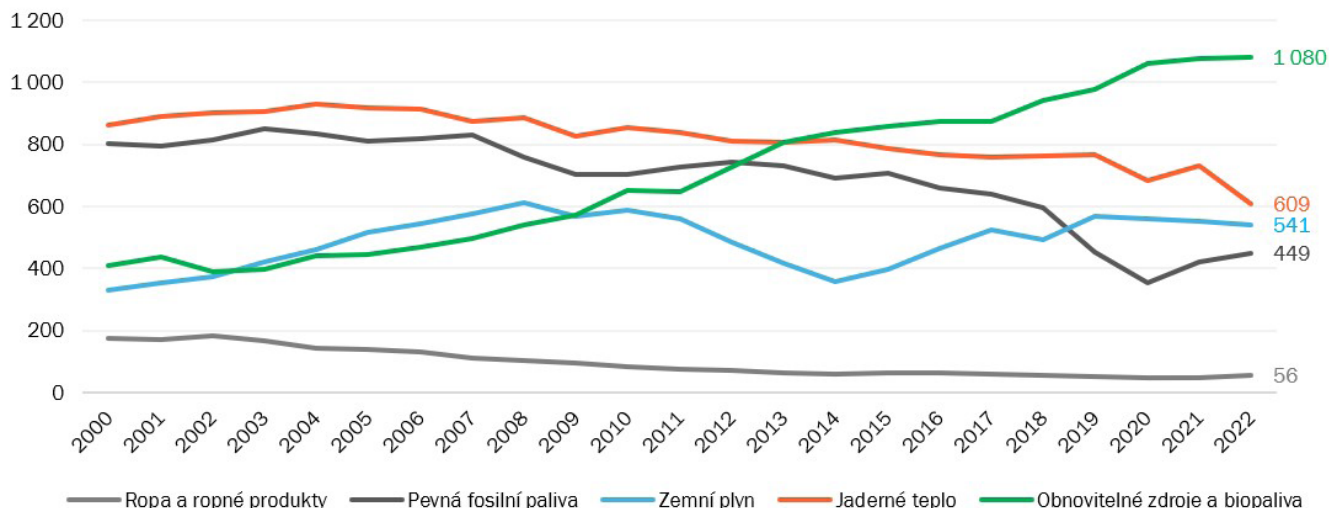
- **EU:** Za posledních více než 20 let se sektor výroby elektřiny v EU razantně proměnil. Zatímco ještě v roce 2000 se obnovitelné zdroje a biopaliva na celkové produkci podílely 15 %, v roce 2023 to bylo už téměř 45 %.
- **ČR:** Výroba elektřiny v Česku byla v posledních 15 letech stabilní (mezi 82 a 88 TWh ročně), v roce 2023 se ale propadla na 77 TWh. Mohl za to zejména pokles výroby elektřiny v uhelných a plynových elektrárnách. Poprvé za posledních 15 let se také loni dostalo (kladné) saldo zahraničního obchodu s elektřinou pod 10 TWh. Většina elektřiny se vyrobí z uhlí a jádra, podíl OZE byl (za rok 2022) 12 %.
- **Strategie EU:** Hlavní současnou evropskou strategií pro sektor energetiky je Zelená dohoda pro Evropu. Jejím hlavním cílem je v roce 2030 produkovat v EU 42,5 % energie z OZE. Tohoto sektoru se však týkají i další nástroje a politiky (Plán REPowerEU, Reforma trhu s elektřinou, Akt o průmyslu pro nulové čisté emise, Taxonomie EU pro výrobu elektřiny).
- **Strategie ČR:** Aktualizované dokumenty Státní energetické koncepce a Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu počítají s koncem uhlí pro energetické použití po roce 2033 a s nárůstem podílu OZE na výrobě elektřiny v roce 2030 na 37 %. Posílit se má schopnost sítě řídit flexibilitu, v delším časovém horizontu se bude rozvíjet jaderná energetika (výstavba až čtyř nových bloků), počítá se i s výstavbou malých a středních reaktorů, využitím biometanu, vodíku a po roce 2035 také s technologií využití a ukládání uhlíku. Cílem je také propojovat elektroenergetické soustavy se sousedními státy.
- **Investice a dotace:** Ze strategických dokumentů lze odvodit, že nejvíce se do roku 2030 bude v ČR investovat do solárních, větrných elektráren, do výroby z biomasy a bioplynu, ale také ve velké míře do energetických sítí. Celkové investice do výroby, skladování a distribuce elektrické energie v dnešních cenách tak v případě naplnění uváděných scénářů dosáhnou do roku 2030 v ČR celkem zhruba 700 mld. Kč. Hlavním dotačním nástrojem pro sektor výroby elektřiny je Modernizační fond, z něhož lze celkovou dotační alokaci do výrobních zdrojů elektřiny do roku 2030 odhadnout na min. 200 mld. Kč.
- **Trendy v elektroenergetice:** V elektroenergetickém sektoru probíhá v současnosti v Evropě mnoho trendů, které často mění celý systém výroby, distribuce i spotřeby elektřiny. Vybrané body významné zejména pro český trh shrnuje kap. 8 studie.

VÝVOJ VÝROBY ELEKTŘINY V EU

Celková výroba elektřiny v EU27 v průběhu 90. let minulého století a nultých let 20. století rostla, a to až do roku 2008, kdy dosáhla téměř 3 000 TWh. Od té doby se zpomalením ekonomického výkonu (z důvodu hospodářské krize) i v

důsledku energetických úspor a přeměně palivové základny produkce elektřiny z fosilních na obnovitelné zdroje mírně klesá. V roce 2022 bylo v celé EU vyrobeno 2 824 TWh elektřiny.

Výroba elektřiny (brutto) v EU27 podle druhu paliva (v TWh)

Zdroj: Eurostat

EU Office / Knowledge Centre ČS • <http://www.csas.cz/research>

For the exclusive use of Tereza HRTUSOVA (Erste Group)

Téma

Za posledních více než 20 let se sektor výroby elektřiny v EU z hlediska využívaných paliv razantně proměnil.

Zatímco ještě v roce 2000 se obnovitelné zdroje a biopaliva na celkové produkci EU27 podílely 15 %, v roce 2022 to bylo už 38 %.

Proti začátku století se zvýšil i význam zemního plynu, jenž dnes přispívá k výrobě elektřiny 19 %. Naopak jaderná

energetika (dnes 22% podíl), pevná fosilní paliva (16 %) i ropa a ropné produkty (2 %) svůj význam v energetickém mixu EU proti začátku milénia ztratily.

Podle předběžných dat Eurostatu za rok 2023 se obnovitelné zdroje podílely na produkci elektřiny v EU v roce 2023 již 44,7 % (12% nárůst produkce proti roku 2022), naopak fosilní zdroje dodaly už „jen“ 32,5 % (meziroční pokles o 19,7 %).

VÝVOJ VÝROBY ELEKTŘINY V ČR

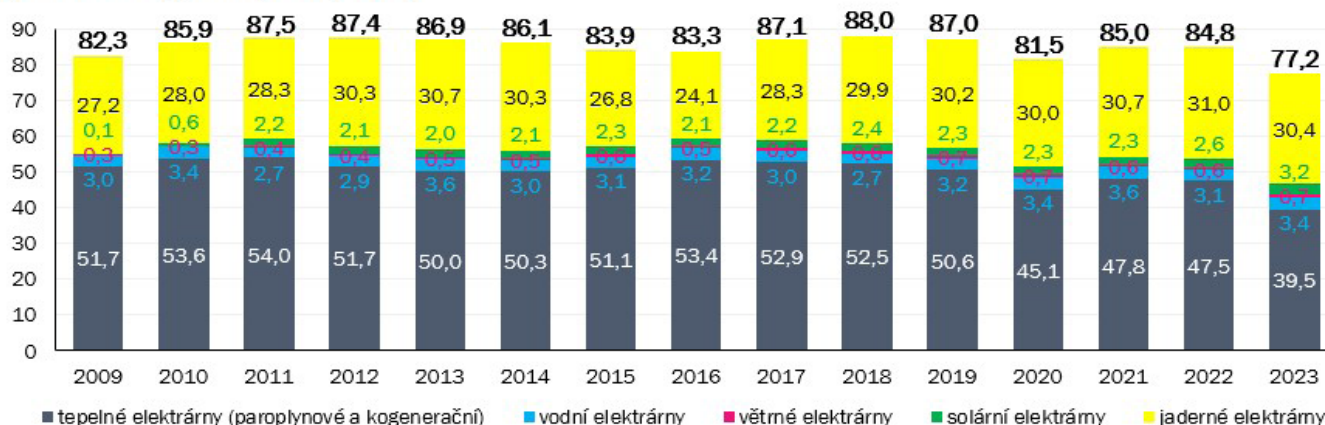
Celková výroba elektřiny v ČR byla v posledních patnácti letech celkem stabilní, pohybovala se mezi 82 a 88 TWh ročně. Výjimkou byl covidový rok 2020, kdy se snížila jak výroba, tak spotřeba elektřiny.

A také rok 2023, kdy z důvodu vysokých cen elektřiny, úspor energií i slabšímu ekonomickému výkonu poklesla spotřeba elektřiny v ČR na nejnižší úroveň od roku 2009. Výroba elektrické energie se však v roce 2023 propadla mnohem více

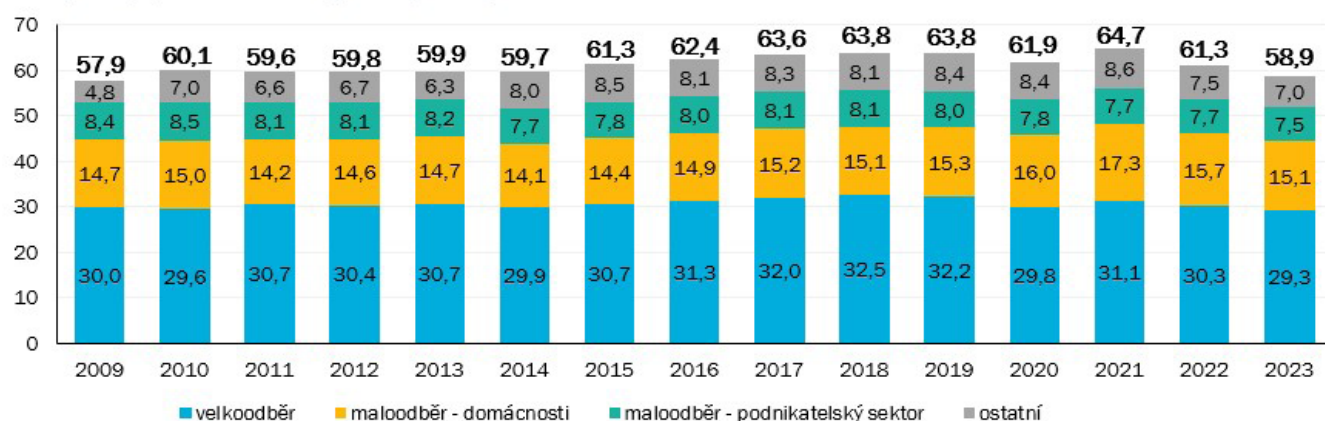
než spotřeba, na 77 TWh (meziročně o 9 %). Dáno to bylo zejména poklesem výroby v uhelných a plynových elektrárnách – meziročně o 17 %. Poprvé za posledních 15 let se v roce 2023 také dostalo saldo zahraničního obchodu s elektřinou (tj. vývoz převyšuje dovoz) pod 10 TWh.

Zhruba 51 % elektrické energie bylo v roce 2023 vyrobeno v tepelných elektrárnách, 39 % v jaderných elektrárnách a 9 % ve vodních, solárních a větrných elektrárnách.

Výroba elektřiny (brutto) v ČR (v TWh)

Čistá (netto) spotřeba elektřiny v ČR (v TWh)

Zdroj: ČSÚ, v údajích za tepelné elektrárny jsou zahrnuta data za paroplynové a kogenerační jednotky (na uhlí a plyn)

Téma

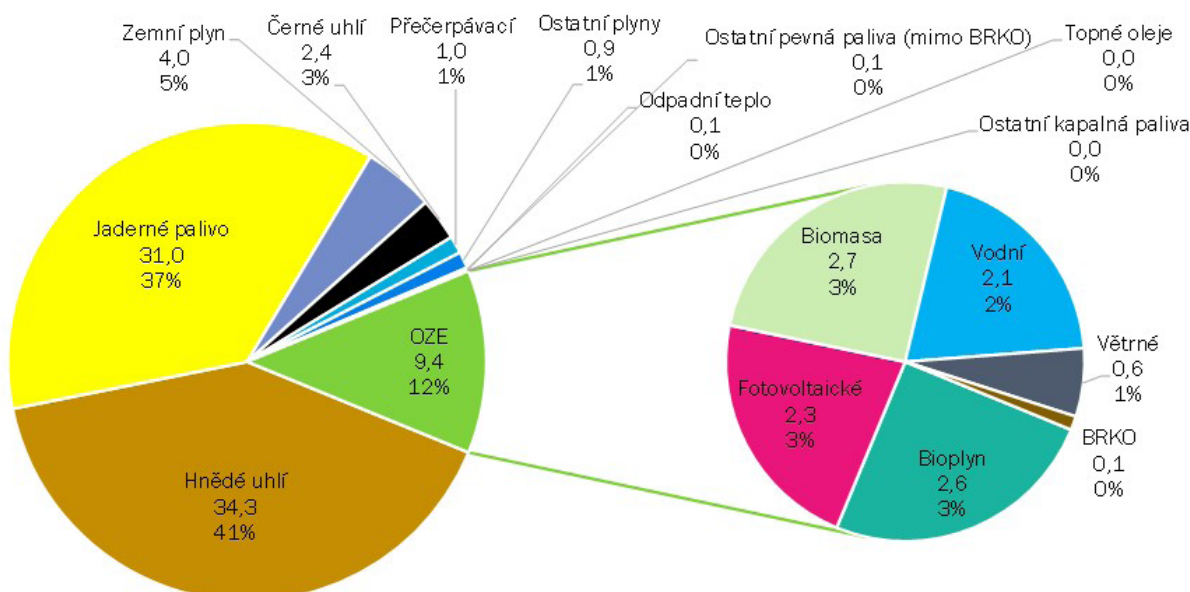

Z hlediska paliv využitých k výrobě elektřiny v ČR převládalo podle dat Energetického regulačního úřadu v roce 2022 hnědé uhlí – bylo z něj vyrobeno 41 % elektrické energie. Následovalo jaderné palivo (37 %), zemní plyn (5 %) a černé uhlí (3 %). Z obnovitelných zdrojů bylo v roce 2022 vyrobeno 12,4 % elektrické energie, přičemž nejvíce se na tom podílela biomasa

(3,1 % na celkové výrobě elektřiny), následoval bioplyn (3,1 %), fotovoltaické elektrárny (2,7 %) a vodní zdroje (2,5 %) a větrné elektrárny (0,8 %).

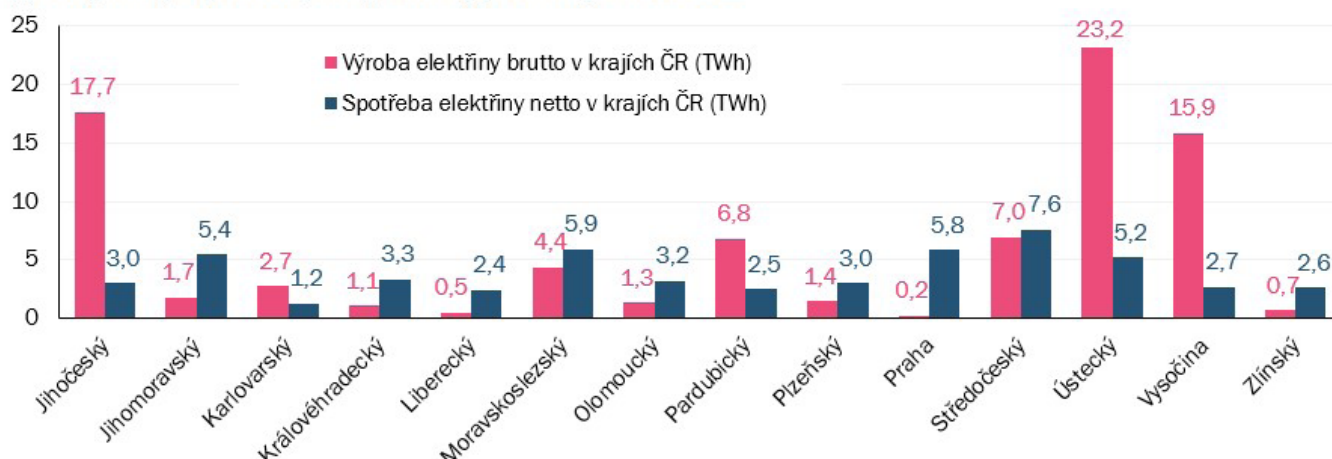
Nejvíce elektrické energie se v ČR vyrábí v Ústeckém, Jihočeském kraji a na Vysočině. Nejvíce se spotřebuje ve Středočeském, Moravskoslezském kraji a Praze.

Podíl paliv a technologií na výrobě elektřiny brutto v Česku v roce 2022 (TWh, % na celku)

Zdroj: ERÚ: Roční zpráva o provozu elektrizační soustavy ČR 2022; BRKO-biologicky rozložitelný komunální odpad

Výroba (brutto) a spotřeba (netto) elektřiny podle krajů v roce 2022

Zdroj: ERÚ: Roční zpráva o provozu elektrizační soustavy ČR 2022

Nejvíce elektrické energie se spotřebuje v průmyslu, následují domácnosti, služby a sektor energetiky. Celkový instalovaný výkon v elektrizační soustavě ČR v roce 2022 dosáhl 20 806 MW (ještě v roce 2018 to bylo o 1 500 MW více), z čehož nejvíce připadalo na parní (uhelné) a jaderné elektrárny. Největší spotřeba elektřiny připadá na distribuční soustavu ČEZ

Distribuce (65 % spotřeby, 3,77 mil. odběrných míst), následuje E.ON Distribuce (24 % spotřeby, 1,58 mil. odběrných míst) a PREdistribuce (11 % spotřeby a 830 tisíc odběrných míst).

Radek Novák, Tomáš Kozelský
Celý report je k dispozici [zde](#)

EU dotace a financování

Od poloviny července mají malé a střední podniky (MSP) opět příležitost předkládat projekty posilující automatizaci a digitalizaci svých provozoven, které nejsou umístěny v Praze. První výzva dotačního programu "Digitální podnik - digitální podnik" z Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK) by měla být otevřena až do konce března 2025.

PŘÍLEŽITOST PRO POSUN V DIGITALIZACI VAŠÍ SPOLEČNOSTI

Podporován je:

- nákup a zavádění pokročilých nevýrobních digitálních technologií, které pomohou zajistit zásadní změnu celkového výrobního postupu,
- založení nové provozovny,
- rozšíření kapacity stávající provozovny,
- rozšíření výrobního sortimentu provozovny o výrobky, které nebyly dříve v této provozovně vyráběny, prostřednictvím podpory například automatizace, digitalizace dat a efektivnějšího propojení a řízení firemních procesů.

„Podpořeny budou investice nebo pořízení ICT produktů a služeb (např. investice do SW, HW a zařízení s ICT přímo souvisejících anebo využívání ICT řešení poskytovaných formou služeb vč. služeb expertního poradenství pro návrh, implementaci a řízení ICT v organizaci včetně provázaných procesů),“ upřesňuje Lukáš Nevěděl, projektový manažer Erste Grantika Advisory.

Jak již bylo řečeno v úvodu, žadatelem může být MSP se zapsanými skutečnými majiteli a nejméně dvouletou historií. Podpora nemůže být poskytnuta projektům z oblasti:

- zemědělství,
- lesnictví,
- rybolovu,
- akvakultury,
- pěstování tabáku, výroby tabákových výrobků,
- koksárenství,
- těžby,
- výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu,
- ocelářství,
- širokopásmové infrastruktury.

Každý žadatel je oprávněn předložit pouze jednu žádost, a to až na 10 míst realizace. Pokud se tato nacházejí v různých regionech, pak procentuální výše dotace se počítá podle místa realizace s nejvyšší mírou podpory.

Způsobilé výdaje se pohybují od 2,5 mil. Kč do 50 mil. Kč a dotace z nich se pohybuje od 25% do 60 % dle místa realizace a velikosti podniku.

„Už samotná příprava žádosti je poměrně složitá. Existuje velké množství omezujících podmínek, i zdánlivě marginálních, které mohou přípravu žádosti v kterékoliv okamžiku zastavit,“ upozorňuje Nevěděl.

„Zdánlivě nejméně závažný, ale ve výsledku výrazně důležitý je už výběr místa realizace projektu. Nejen proto, aby nebylo v Praze a také, že se od něj odvíjí velikost podpory, ale zejména proto, že nemělo ležet v záplavovém území a nesmí být kontaminováno starou ekologickou zátěží. Zatímco výskyt záplav se dá ještě obhájit zavedením vhodných protipovodňových opatření, která v projektu popíšete, s kontaminací se nic dělat nedá a pokud nezískáte od Ministerstva životního prostředí potvrzení, že již došlo k jejímu odstranění, nemá smysl žádost o dotaci předkládat, váš projekt by byl automaticky vyřazen,“ dodává.

Vyhráno nemají ani ti, kdo v minulosti o podobný projekt úspěšně žádali. Podmínky programu totiž nejsou plně kompatibilní s jeho předchůdci, ať již Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), nebo Národního plánu obnovy (NPO). Liší se zejména rozdělení technologií, HW a SW na pokročilé a základní, mnohé ze základních nyní nejsou navíc způsobilé. Je proto vhodné vše dobře zkontrolovat.

„Veškeré náklady pak musí být podloženy konkretizovanými nabídkami, čili nabídka musí plně odrážet nejen v žádosti popisované investice a neinvestiční náklady, ale rovněž jejich funkčnost. Dále musí být z rozpočtu nabídky možné jasně kategorizovat jednotlivé položky dle podmínek programu. Doporučoval bych tedy zájemcům nespolehat se na vlastní znalosti a um, ale obrátit se na kvalifikované poradenské společnosti, jako je Grantika, které jim s přípravou pomohou,“ uzavírá Lukáš Nevěděl.

Erste Grantika Advisory, a.s.

Statistické okénko

Statistické okénko zobrazuje vybrané ekonomické ukazatele všech 27 členských zemí Evropské unie. Zahrnují srovnatelná data z oblasti trhu práce, či cenové charakteristiky (ceny elektřiny uvedeny pro 1000-2500 kWh). Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele za celou EU. Zdrojem dat je Eurostat, Evropská centrální banka, ONS UK a AMECO.

Klíčové ekonomické ukazatele

v %	Meziroční inflace				Míra nezaměstnanosti				Náklady práce k ø EU27			
	V.24	VI.24	VII.24	VIII.24	2Q-23	3Q-23	4Q-23	1Q-24	2020	2021	2022	2023
Belgie	4,9	5,4	5,4	4,5	5,5	5,4	5,5	5,8	127,6	127,6	128,3	131,6
Německo	2,8	2,5	2,6	2,0	3,1	3,1	3,1	3,3	132,4	131,8	133,0	132,3
Estonsko	3,1	2,8	3,5	3,4	6,8	7,4	6,3	7,8	53,6	56,3	58,7	61,2
Irsko	2,0	1,5	1,5	1,1	4,3	4,4	4,3	4,2	117,4	120,9	126,2	126,7
Řecko	2,4	2,5	3,0	3,1	11,2	11,2	10,9	11,3	50,1	49,9	51,4	52,8
Španělsko	3,8	3,6	2,9	2,4	12,1	12,0	11,8	11,7	78,5	77,6	75,4	75,7
Francie	2,6	2,5	2,7	2,2	7,3	7,4	7,6	7,5	129,9	129,3	127,4	125,3
Chorvatsko	4,3	3,5	3,3	3,0	6,1	6,2	5,5	4,9	41,1	41,7	43,2	46,6
Itálie	0,8	0,9	1,6	1,3	7,7	7,7	7,4	7,2	97,5	95,1	92,1	89,7
Kypr	3,0	3,0	2,4	2,2	6,0	6,0	6,0	5,7	58,7	59,4	61,1	60,9
Lotyšsko	0,0	1,5	0,8	0,9	6,2	6,5	7,0	7,1	40,5	41,3	42,3	44,6
Litva	0,9	1,0	1,1	0,7	6,2	6,4	7,4	7,9	37,5	41,6	44,8	47,7
Lucembursko	3,2	2,8	2,7	1,7	5,0	5,3	5,4	5,8	156,9	158,5	158,2	159,1
Malta	2,3	2,2	2,3	2,5	3,2	3,0	2,9	3,0	51,8	52,4	54,1	55,1
Nizozemsko	2,7	3,4	3,5	3,3	3,5	3,5	3,5	3,7	135,1	135,5	136,8	138,5
Rakousko	3,3	3,1	2,9	2,5	5,0	5,4	5,2	4,9	133,8	132,9	132,8	135,3
Portugalsko	3,8	3,1	2,7	1,8	6,5	6,4	6,6	6,4	52,5	52,9	52,7	52,7
Slovinsko	2,5	1,6	1,4	1,1	3,7	3,8	3,5	3,3	67,7	71,1	72,7	76,0
Slovensko	2,6	2,4	3,0	3,2	5,9	5,8	5,6	5,6	46,8	48,5	51,1	52,5
Finsko	0,4	0,5	0,5	1,1	7,1	7,3	7,6	8,0	123,9	127,0	123,5	121,2
Bulharsko	2,7	2,8	2,8	n/a	4,3	4,4	4,5	4,7	23,6	25,0	27,5	29,8
Česko	2,8	2,2	2,5	n/a	2,6	2,6	2,6	2,7	51,6	50,6	49,8	51,2
Dánsko	2,1	1,8	1,0	n/a	5,0	4,9	5,9	5,7	163,6	165,7	161,3	157,1
Maďarsko	3,9	3,6	4,1	n/a	4,0	4,1	4,5	4,4	39,5	41,3	44,3	49,2
Polsko	2,8	2,9	4,0	n/a	2,8	2,8	3,0	3,0	40,0	42,7	45,7	48,5
Rumunsko	5,8	5,3	5,8	n/a	5,7	5,4	5,4	5,2	29,7	31,1	33,6	37,4
Švédsko	2,5	1,4	1,7	n/a	7,5	7,9	8,1	8,3	145,6	150,2	147,2	144,4
EU27	2,7	2,6	2,8	n/a	6,0	6,1	6,1	6,1	100,0	100,0	100,0	100,0

v %	Produktivita k ø ČR				RPSN spotřebitelských úvěrů				Ceny elektřiny k ø EU27			
	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2023
Belgie	226	223	208	198	4,1	3,7	4,0	4,7	122,7	118,3	140,3	137,0
Německo	186	180	166	159	5,9	5,8	5,5	6,1	140,1	138,7	126,0	142,1
Estonsko	102	106	102	95	19,9	19,6	16,9	15,4	57,9	66,4	80,8	79,6
Irsko	407	405	386	332	7,7	7,5	7,3	7,4	125,0	139,2	93,7	88,0
Řecko	88	87	84	81	10,7	10,9	11,4	11,8	70,4	73,0	79,9	78,6
Španělsko	140	136	127	122	8,3	7,7	7,5	7,9	118,4	120,0	126,6	89,4
Francie	196	187	168	160	4,0	3,8	3,8	4,1	94,4	91,2	86,4	92,2
Chorvatsko	75	78	77	76	5,3	4,9	5,1	6,4	57,8	54,1	52,0	50,3
Itálie	166	165	152	145	8,1	7,7	8,0	8,5	102,1	102,0	126,0	122,5
Kypr	123	122	116	111	3,5	3,6	3,8	4,3	84,4	89,2	104,1	119,2
Lotyšsko	82	85	84	80	18,3	17,3	16,1	15,9	75,0	70,7	82,1	100,6
Litva	90	92	91	87	13,8	12,5	11,8	11,7	57,8	56,2	72,5	83,5
Lucembursko	573	574	523	477	2,3	2,1	2,3	2,9	97,5	90,9	81,2	77,9
Malta	127	128	120	114	4,8	4,5	4,6	19,2	61,4	58,5	51,5	46,1
Nizozemsko	208	203	187	181	n/a	n/a	n/a	n/a	22,5	18,1	n/a	71,0
Rakousko	214	204	192	184	7,4	7,2	7,4	7,8	105,0	106,0	89,2	95,5
Portugalsko	100	97	93	92	9,4	8,9	9,6	10,0	97,3	91,0	83,4	74,4
Slovinsko	110	110	102	101	7,7	7,4	7,5	7,9	77,4	81,6	68,8	74,0
Slovensko	90	89	84	85	8,6	8,9	8,8	8,9	79,8	72,7	70,1	68,0
Finsko	224	210	189	177	6,8	5,4	5,6	7,4	99,5	95,5	100,0	100,0
Bulharsko	44	46	48	48	10,0	9,5	8,6	8,7	42,1	41,9	38,5	36,9
Česko	100	100	100	100	8,7	8,4	7,9	9,4	98,2	94,2	n/a	117,0
Dánsko	259	254	236	208	7,5	6,9	6,6	6,7	127,4	133,0	185,9	124,6
Maďarsko	73	74	70	73	9,6	5,8	8,4	13,1	42,4	39,5	32,8	30,6
Polsko	78	77	73	76	13,3	11,7	10,9	14,5	66,5	67,1	57,6	64,7
Rumunsko	62	62	63	66	10,6	10,1	9,4	11,5	60,4	62,1	98,8	52,4
Švédsko	235	239	210	184	6,2	4,9	4,1	3,8	89,5	102,6	96,7	85,3
EU	160	156	145	139	n/a	n/a	n/a	n/a	100,0	100,0	100,0	100,0